

Møte onsdag den 8. oktober 2014 kl. 10

President: Ole Mic Thommessen

Dagsorden (nr. 4):

1. Finansministerens redegjørelse om regjeringens forslag til statsbudsjett og om nasjonalbudsjettet for 2015
2. Referat

Presidenten: Representanten Pål Farstad, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Statsråd Siv Jensen overbrakte 2 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Knut Storberget vil fremsette tre representantforslag.

Knut Storberget (A) [10:01:43]: På vegne av representantene Odd Omland, Hege Haukeland Liadal, Arild Grande og meg selv vil jeg fremme representantforslag om å sikre opprinnelsesmerking på mat og opprette en dagligvareportal.

Jeg vil på vegne av representantene Else-May Botten, Ingvild Kjerkol og meg selv fremme representantforslag om å sikre konkurransedyktige rammebetingelser i meieri-sektoren.

Til slutt vil jeg på vegne av representantene Else-May Botten, Arild Grande, Ingvild Kjerkol og meg selv fremme representantforslag om å lovfeste god handelsskikk for å sikre viktige forbrukerinteresser.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:02:32]

Finansministerens redegjørelse om regjeringens forslag til statsbudsjett og om nasjonalbudsjettet for 2015

Statsråd Siv Jensen [10:02:59]: Norge er et godt land å bo i. Sammenlignet med de fleste andre land har vi bedre muligheter til å forme en god fremtid for våre barn og barnebarn. Samtidig har vi muligheten til å gjøre hverdagen enklere for mennesker som lever i dag.

Vi har ingen garanti for at den gode utviklingen fortsetter. Derfor må vi ikke bare sørge for at neste år blir bedre for innbyggerne, men vi må også legge til rette for en god utvikling i årene som kommer.

Forslaget til statsbudsjett for 2015 handler om å løse viktige utfordringer i samfunnet og å legge til rette for fremtidens Norge.

Neste års budsjett gjenspeiler at vi har en ny regjering med nye politiske prioriteringer. Regjeringen legger til rette for økt vekst i økonomien, slik at det kan skapes nye, gode arbeidsplasser. Samtidig styrker vi de viktigste velferdsområdene. Vi foreslår å øke investeringene bety-

delig, slik vi sa i Sundvolden-plattformen. Vi tar politiske valg for å bygge landet for fremtiden. Samtidig må vi også løse utfordringer i folks hverdag nå. Derfor har regjeringen funnet rom for å satse på både samferdsel, helse, kunnskap, kommuner, justis og beredskap. Vi styrker også det sosiale sikkerhetsnettet for mennesker som ikke har det like godt som de fleste av oss, bl.a. innen rus og psykiatri.

Vi prioriterer slik fordi vi har store ambisjoner på vegne av landets innbyggere – ambisjoner om å øke tryggheten, styrke sikkerhetsnettet, gi innbyggerne større frihet og forbedre velferdssamfunnet.

Mennesker lever ikke livene sine i tabeller, grafer eller kalkyler. Vi lever våre liv med familie, venner og kolleger, med våre egne drømmer, våre egne mål og våre egne utfordringer. A4-mennesket eksisterer ikke. Vi er alle forskjellige. Regjeringens politikk handler derfor ikke om å styre folks liv fra vugge til grav, men om å gi folk muligheter til å ta egne valg for seg og sin familie. Regjeringen og Stortinget skal lage en ramme som bidrar til å skape gode arbeidsplasser, som skaper trygghet for liv, helse og eiendom og frihet for folk til å ta egne valg. Samfunnet skapes av alle enkeltmennesker som hver dag lever sine unike liv.

Dette budsjettet bidrar til å lage en sterk og god ramme, med en økonomisk ansvarlig politikk. Vi sørger for å styrke velferd og vekstkraft. Det er på denne måten vi som politikere kan bidra til å gi folk frihet og trygghet i hverdagen.

Selv om Norge går godt, er det noen skyer i horisonten. Vi har hatt lav vekst i produktiviteten de siste åtte årene. Det er tegn til at etterspørselen fra oljesektoren vil avta. Derfor er det viktig å gi norske bedrifter bedre rammevilkår slik at de kan konkurrere med utenlandske bedrifter. Å bidra til gode arbeidsplasser er både god sosialpolitikk og en forutsetning for å bygge velferdssamfunnet vårt videre.

Den svake utviklingen i verdensøkonomien de siste årene viser at det tar lang tid å hente seg inn etter en finanskrise. I euroområdet er den økonomiske aktiviteten fortsatt lavere enn før finanskrisen. Mens rentene er svært lave, har bankene i mange land liten kapasitet til å øke sine utlån. De fleste steder er investeringene fortsatt lave.

Veksten blant våre handelspartnere er likevel i ferd med å ta seg noe opp og nærmer seg normale nivåer. Arbeidsledigheten ute kan da gå litt ned.

Men usikkerheten er fortsatt stor. Utviklingen i Midtøsten og Ukraina har vært kilde til ny uro. De restriktive tiltakene mot Russland, og mottiltakene, kan dempe veksten noe. Skulle det komme et markert tilbakeslag i Kina og andre fremvoksende økonomier, vil det ramme den globale veksten og trekke ned prisene på olje og andre råvarer.

Sammenliknet med andre land har Norge vært heldig stilt de siste årene, og det er flere forhold som har bidratt til det:

- Prisene på olje og annen eksport har vært høye, mens prisene på det vi har importert, har vært lave.
- Den høye oljeprisen har bidratt til å øke aktiviteten på norsk sokkel, som har gitt vekst i næringer som leverer til oljesektoren.
- Husholdningenes forbruk og investeringer er trukket opp av høy vekst i inntektene og en lånebølge un-

derstøttet av lave renter. Boligprisene har steget raskt.

- Økt bruk av oljeinntekter over statsbudsjettet og store gjeldsopptak i kommunene har også løftet aktiviteten i økonomien.

Den gode veksten har gjort at arbeidsledigheten i Norge har holdt seg lav – på under en tredel av nivået i Europa.

Motstykket til den høye aktiviteten og lave arbeidsledigheten er at kostnadsnivået siden årtusenskiftet har økt 30 pst. mer hos oss enn hos våre handelspartnere. Situasjonen er blitt mer krevende for bedrifter som kjemper i en hard internasjonal konkurranse. Det høye kostnadsnivået gjør det også vanskelig å høste fruktene av at den økonomiske utviklingen har blitt litt bedre i landene rundt oss.

Mange bedrifter har vridd seg mot oljesektoren. Men medvinden oljesektoren har gitt norsk økonomi, ser nå ut til å avta. Informasjon fra selskapene tyder på at oljeinvesteringene vil falle neste år. Etter hvert som kostnadene er drevet opp, har dessuten oljeselskapene i økende grad flyttet oppdrag ut av Norge. Mange er blitt varslet om at bedriften de jobber i, skal redusere bemanningen. Men utbyggingen av Johan Sverdrup-feltet og andre utbygginger kan bidra til at aktiviteten øker litt igjen etter 2015. Vi må likevel forberede oss på at aktiviteten på sokkelen over tid vil bli lavere. Nedgangen i oljeprisen den siste tiden understreker dette. Etter hvert vil mange av bedriftene som i dag leverer til denne sektoren, måtte finne nye markeder eller omstille produksjonen til andre typer varer og tjenester.

Høy produktivitsvekst og god omstillingsevne går hånd i hånd. Derfor er det alvorlig at veksten i produktivitet har falt tilbake fra 2006. Noe av den svakere veksten må ses i sammenheng med konjunktorene, men ikke alt. Forhold av mer varig karakter ser også ut til å ha bidratt. Investeringene i bedriftene på fastlandet har vært lave gjennom flere år. Samtidig har tjenesteytende næringer med lav produktivitet vokst med tilgangen på arbeidskraft fra nye EU-land.

Siden 2004 har to av tre nye sysselsatte kommet fra arbeidsinnvandring. Innvandringen har selvsagt styrket næringslivets evne til å produsere, men den har også økt presset på infrastruktur og offentlige tjenester, fra boliger via samferdsel og kommunale tjenester til justissektoren. Erfaringer fra Irland, Island og Spania viser at slik arbeidsinnvandring er konjunkturavhengig og raskt kan snu. Noe tilsvarende kan skje hos oss. Likevel er det usikkert om arbeidsinnvandrere med rettigheter i det norske trygdesystemet vil returnere til hjemlandet.

Den sterke inntektsveksten etter årtusenskiftet og lave renter har bidratt til at gjelden i husholdningene og kommunene er kommet på høye nivåer. Gjelden vokser fortsatt raskere enn inntektene. Sammen med høye boligpriser utgjør det en viss fare for den finansielle stabiliteten. Høyere egenkapital i bankene demper den risikoen.

Veksten i fastlandsøkonomien i 2015 anslås til rundt 2 pst. Det er om lag på linje med fjoråret og anslaget for i år, men det er litt lavere enn gjennomsnittet for de siste fire tiårene. Veksten i sysselsettingen holder seg oppe,

og arbeidsledigheten ventes å forbli lav. Det er lite ledig kapasitet i deler av det norske arbeidsmarkedet.

Aldring av befolkningen vil bremse veksten i økonomien i årene fremover. Det samme kan utviklingen i produktiviteten gjøre dersom den svake utviklingen de siste årene fortsetter. Regjeringen vil legge til rette for stabile og gode rammevilkår for olje- og gassindustrien. Samtidig må vi være forberedt på at lavere aktivitet på sokkelen vil stille vår evne til omstilling på prøve.

Norsk økonomi må være best mulig forberedt på lavere aktivitet i oljevirksomheten. Da må veksten i produktiviteten opp igjen. Det er et sentralt mål for regjeringens økonomiske politikk.

Regjeringens strategi for å få dette til er vekstfremmende skatteletter som vil gjøre det lønnsomt å arbeide og investere, et løft for kunnskap, forskning og innovasjon og satsing på samferdsel. Vi tok betydelige skritt i budsjettet for i år. Vi fortsetter i forslaget til budsjett for neste år.

Disse tre områdene – skatt, kunnskap og samferdsel – er nettopp de tre vekstfremmende områdene som en samlet finanskomité mente at økt bruk av oljeinntekter burde rettes mot da handlingsregelen ble innført i 2001. Denne regjeringen følger opp dette i større utstrekning enn den forrige regjeringen.

Regjeringens forslag til budsjett gir en oljepengebruk som tilsvarer 3 pst. av kapitalen i pensjonsfondet. Budsjettet bidrar til å øke etterspørselen i fastlandsøkonomien fra i år til neste år med 0,5 pst., det samme som vi la opp til i tilleggsproposisjonen. Samtidig vrir vi en større del av oljepengebruken over til investeringer og vekstfremmende tiltak, som skatteletter, kunnskap, innovasjon og samferdsel. Vårt forslag til budsjett bidrar til stabil økonomisk utvikling – både på kort og lang sikt – og legger til rette for økt vekst.

Kapitalen i pensjonsfondet har økt raskt de siste årene. Økningen var særlig stor i 2013, delvis fordi kronen svekket seg. Høyere fondskapital innebærer at også forventet fondsavkastning har økt. Dette har løftet den såkalte 4 pst.-banen betydelig.

Den sterke veksten i pensjonsfondet gir Norge muligheter som få andre land har, men det har samtidig gjort styringen av finanspolitikken mer krevende. Det er stor avstand til 4 pst.-banen, og nivået kan endre seg mye fra ett år til det neste. Regjeringen vil derfor sette ned et ekspertutvalg som skal vurdere hvordan handlingsregelen bør praktiseres i en slik situasjon, og om det er behov for supplerende retningslinjer. Utvalget skal også vurdere hvordan det innenfor rammene av retningslinjene i større grad kan tas hensyn til behovet for å fremme vekstevnen i fastlandsøkonomien.

Innenfor en helhetlig budsjettprosess hvor ulike tiltak vurderes opp mot hverandre, er det behov for forutsigbar finansiering av investeringer, slik at de kan gjennomføres på en god måte. Derfor vil regjeringen i tråd med Sundvolden-plattformen også sette ned et utvalg som skal vurdere behovet for flerårige budsjetter på utvalgte områder og et tydeligere skille mellom utgifter til investeringer og drift i budsjettet.

Oljepengebruken i 2015 vil tilsvare 164 mrd. kr, eller nesten 32 000 kr per innbygger. Hver niende krone som

brukes over offentlige budsjetter, hentes nå fra pensjonsfondet. Selv om bruken av oljepenger gir et kjærkomment ekstrabidrag, bestemmes handlingsrommet i budsjettet først og fremst av skatteinntektene fra husholdninger og næringslivet i fastlandsøkonomien.

Utgiftene i offentlige budsjetter tilsvarer nærmere seks av ti kroner som hvert år skapes i fastlandsøkonomien. Statsens og kommunenes midler skal forvaltes med omhu for å sikre innbyggerne best mulig ytelse, og på en måte som viser respekt for skattebetalernes penger. Denne regjeringen vil fornye, forenkle og forbedre det offentlige. Reformen i offentlig sektor skal bidra til bedre tjenester for innbyggerne, øke valgfriheten og sikre en mest mulig effektiv bruk av fellesskapets ressurser.

En vellykket kommunereform vil gi gode og mer likeverdige tjenester til innbyggerne, en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling og styrke lokaldemokratiet. Bærekraftige og robuste kommuner vil legge til rette for en mer effektiv ressursbruk. Større og mer effektive kommuner som er bedre tilpasset naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner, vil styrke vekstevnen i økonomien. Det vil også redusere utgiftene til administrasjon og fjerne unødvendig byråkrati.

Strukturreformer i skatteetaten, politiet og høyere utdanning er også viktige for å få en mer effektiv offentlig sektor. Målet er bedre skatteforvaltning, større politiskraft og høyere utdanningskvalitet.

Politikk handler ikke om å gi litt mer til alt. Det handler om å prioritere det som er viktigst. Regjeringen foreslår derfor en reform for å redusere byråkrati og sikre mer effektiv bruk av fellesskapets midler. Det vil gi rom for å redusere skatter og avgifter og å styrke viktige områder som kunnskap, politi, helse og omsorg. Som en fast ordning vil regjeringen foreslå effektivisering og redusert byråkrati tilsvarende 0,5 pst. på driftspostene i staten hvert eneste år. Selv om dette bare er 50 øre per hundrelapp, tilsvarer det 1,4 mrd. kr i 2015. Sverige og Danmark har tilsvarende ordninger, og OECD har anbefalt Norge å gå i denne retningen. Denne reformen bidrar til at vi gradvis reduserer byråkratiet. Effektiviteten i det offentlige øker. Det frigjøres midler som kan brukes på prioriterte satsinger som gjør Norge bedre rustet i møtet med fremtiden og til bedre tjenester for innbyggerne.

Byråkratiseringen av vårt samfunn har pågått lenge nok. Derfor er jeg stolt av å kunne legge frem dette forslaget for Stortinget på vegne av regjeringen.

Digitaliseringen av offentlig sektor skal fortsette. Alt inn skal utvides med flere tjenester. Nytt elektronisk tinglysningssystem er på trappene fra 2016. Med 1,5 millioner tinglysninger årlig er dette en av de største statlige tjenestene som ennå ikke er fullt digitalisert. Også næringslivet høster gevinster av at flere tjenester er blitt digitale. Siden Oppgaveregisteret ble etablert i 1997, bruker nå næringslivet 40 pst. færre årsverk på lovpålagt innsending av informasjon til forvaltningen. Regjeringen ønsker en ytterligere nedgang gjennom mer digitalisering og færre og enklere skjemaer.

Bedre infrastruktur er en av regjeringens viktigste satsinger og en bærebjelke i en moderne distriktpolitikk. I

budsjettet for neste år trapper vi opp det vi begynte på i år. Samtidig må vi prioritere bedre og gjennomføre prosjektene mer effektivt. Det vil bidra til økt samfunnsøkonomisk lønnsomhet i transportsektoren. Effektiv kommunikasjon vil styrke Norges konkurransekraft, legge til rette for vel fungerende arbeidsmarkeder og skape en enklere hverdag for innbyggerne.

Gjennom en kraftig satsing på infrastruktur løser vi utfordringer i dag, og vi bygger landet for fremtiden. Bedriftene våre vil komme raskere frem med varene sine, og folk flest kommer trygt hjem til sine kjære.

Regjeringen vil øke bevilgningene til utbygging av vei og kollektivtransport mer enn det ble lagt opp til i Nasjonal transportplan. Vi foreslår en bevilgning til samferdsel på om lag 55 mrd. kr, som er 5 mrd. kr mer enn i årets budsjett. For veisektoren er økningen på hele 12,4 pst. Det kommer på toppen av at vi har økt bevilgningene til samferdsel for inneværende år med 1,7 mrd. kr sammenliknet med Stoltenberg-regjeringens forslag. Regjeringen foreslår 40 mrd. kr som nytt kapitalinnskudd til infrastrukturfondet. Fondet vil med dette være på til sammen 70 mrd. kr. Regjeringen er dermed langt foran skjema for å øke fondet til 100 mrd. kr over fire år. Det vil gi mer forutsigbar finansiering av samferdsel i årene fremover.

Vi vil også ta bedre vare på eksisterende veier og jernbanelinjer. Vi foreslår mer til drift og vedlikehold. For første gang på flere tiår vil vedlikeholdsetterslepet på vei bli redusert.

Fylkesveiene får et betydelig løft, gjennom både økte bevilgninger og en økning av lånerammen i rentekompensasjonsordningen til 3 mrd. kr. I tillegg satser vi på rassikring og tunnelsikkerhet.

Med dette budsjettforslaget blir det bedre togtilbud på Trønderbanen og Sørlandsbanen, full fremdrift på Follo-banen og planlegging av videre utbygging av intercity-strekningene.

Regjeringen vil opprette et utbyggingsselskap for vei i løpet av 2015. Selskapet skal bygge ut mer helhetlig enn i dag, gi mer effektiv ressursbruk og legge større vekt på prosjektene som er mest lønnsomme for samfunnet. Det skal bli enklere, billigere og bedre veibygging.

Regjeringen har blinket ut tre veiprosjekter hvor utbyggingen skal vurderes gjennomført ved bruk av offentlig-privat samarbeid. De aktuelle prosjektene er Tjeldsund–Langvassbukta i Nordland og Troms, Ommangsvollen–Grundset i Hedmark og Sotrasambandet i Hordaland.

Innkrevningen av bompenger må bli smartere. Målet er at mer av pengene som blir betalt i bompenger, skal gå til selve prosjektene og mindre til å betale for finansiering av lån og administrasjon. Regjeringen er derfor i gang med å reformere bompengesystemet. Som Stortinget allerede er kjent med, har flere prosjekter fått redusert innkreving av bompenger.

Regjeringen vil også gi jernbanesektoren en mer forretningsmessig organisasjonsform og tydeligere mål.

Regjeringen har satt ned en grønn skattekommisjon som skal fremme forslag om en grønn skatteomlegging. Målet er å oppnå lavere utslipp av klimagasser, et bedre miljø og en god økonomisk utvikling. I budsjettet foreslår

vi tiltak både nasjonalt og internasjonalt ved å stimulere norsk vindkraftproduksjon, øke satsingen på klimateknologi og bevaring av regnskog. I tillegg foreslår vi å utvide Enovas ordning for enøkstøtte til private husholdninger. Vi tar sikte på at ordningen senere skal bli en fradragsordning i skattesystemet med Enova som godkjennende myndighet.

Klimautfordringen er global og løses best globalt. Norge skal være en pådriver i arbeidet for å sette en internasjonal pris på CO₂ og etablere effektive, fungerende internasjonale karbonmarkeder. Siden kostnadene ved å redusere utslipp varierer mye mellom land, kan internasjonale karbonmarkeder bidra til å redusere utslippene der de koster minst. Det er avgjørende for å få til tilstrekkelige reduksjoner i utslippene.

Trygghet er viktig for den grunnleggende friheten for folk flest. Den enkelte skal kunne føle seg trygg ute og i sitt eget hjem. Hverdagskriminalitet må bekjempes. Samfunnet må reagere tydelig på lovbrudd og ta trusselen fra organisert kriminalitet på alvor. Gjennom et moderne og handlekraftig politi vil regjeringen styrke beredskapen og den operative kapasiteten til å bekjempe kriminalitet.

Regjeringen foreslår derfor å styrke politi og beredskap betydelig. Det legges til rette for at nyutdannede fra Politihøgskolen skal få jobb i politiet. Dette vil bidra til et mer operativt og synlig nærpoliti med kapasitet til å forebygge, etterforske og påtale kriminelle handlinger. Det skal ansettes flere påtalejurister, bemanningen i den høyere påtalemyndigheten skal økes, og det skal etableres flere stillinger i domstolene. Samlet bidrar tiltakene til større kapasitet og bedre balanse i hele straffesakskjeden.

Når politi, påtalemyndigheter og domstoler blir mer effektive, må samtidig soningskapasiteten være tilstrekkelig stor. Vi vil utvide denne kapasiteten og etablere nye lukkede fengselsplasser i Kongsvinger, Hustad, Bergen og Bodø. For å bedre barn og unges forhold under frihetsberøvelse foreslår vi å etablere en ny ungdomsenhet på Østlandet. Regjeringen vil også inngå et samarbeid med Nederland om midlertidig leie av fengselskapasitet. Lovbrytere bør ikke gå fri på grunn av mangel på soningskapasitet.

Personer uten lovlig opphold i Norge skal raskt ut av landet. Derfor foreslår regjeringen å øke antallet tvangsreturer og assisterte returer, utvide Politiets utlendingsinternat på Trandum og sette i drift et nytt utreisecenter på Oslo Lufthavn. Personer med lovlig opphold i Norge skal bosettes raskere og integreres bedre i det norske samfunnet.

Regjeringen planlegger en reform av politiet for å få mer politikraft ut av ressursene. Bevilgningen til reformarbeidet i politiet økes med 150 mill. kr.

Regjeringen vil bidra til at landet er bedre rustet til å håndtere fremtidige kriser. Responstiden for helikopterberedskapen på Rygge og Bardufoss foreslås redusert, slik at helikoptrene raskere kan bistå politiet når det er behov for det.

Trusselbildet mot Norge er skjerpet. Regjeringen foreslår derfor å øke kapasiteten i PST og livvaktjenesten. Planlegging og prosjektering av et nytt beredskapscenter for politiets nasjonale ressurser fortsetter i 2015, og det

foreslås midler til å bygge ut Nødnett slik at hele landet blir dekket.

Trygghet for hjelp og omsorg er en bærebjelke i vårt velferdssamfunn. Det er et offentlig ansvar å sikre gode helse- og omsorgstjenester til alle. Noe av det som berører meg sterkt, er møte med mennesker som har falt utenfor, mennesker som sliter med rus eller med psykiske lidelser. Her har samfunnet gjort en altfor dårlig jobb i altfor mange år. Dette handler om mennesker fulle av håp, drømmer og ikke minst ressurser som samfunnet trenger. Det å møte disse menneskene og se dem inn i øynene, gjør inntrykk. Derfor er jeg glad for at vi i dette budsjettet foreslår en betydelig satsing på nettopp rus og psykiatri. Vi har ingen å miste, og veien til et godt nok tilbud for disse menneskene er lang, men den skal gjøres, og vi starter allerede neste år.

Lange ventetider og dårlige omsorgstilbud kan forverre sykdom og føre til at enkelte faller ut av arbeidslivet. Gjennom økte bevilgninger, klare prioriteringer og nye løsninger viser regjeringen at den satser på helse- og omsorgssektoren. Det handler om å gjøre helsevesenet bedre. Pasienter og eldre med omsorgsbehov skal føle trygghet for at hjelpen kommer raskt den dagen behovet oppstår.

Mye er bra i norsk helsetjeneste. Det er gode resultater på en lang rekke områder, og kompetente ansatte bidrar til god kvalitet. Samtidig trengs det fornying. Bedre organisering, effektivitet og kommunikasjon må til for at økte ressurser også skal gi bedre resultater. Regjeringen gjennomgår nå store deler av sektoren. I 2015 starter innføringen av fritt behandlingsvalg. Reformen skal redusere ventetidene, øke valgfriheten for pasientene og bidra til at de offentlige sykehusene blir mer effektive.

Regjeringen vil ikke at pasienter skal måtte vente unødvendig lenge på behandling. Vi foreslår derfor over 2 mrd. kr i økte bevilgninger til sykehusene slik at flere kan behandles. Sammenlignet med tidligere år er dette en høy vekst. Veksten omfatter behandling innen somatikk, psykisk helsevern, rus og rehabilitering. I tillegg foreslår regjeringen å gi lån til sykehusutbygging i Tønsberg og videre utbygging av nytt barne- og ungdomssenter ved Haukeland universitetssjukehus.

Regjeringen vil bedre tilbudet for rusavhengige og personer med psykiske lidelser. Sykehusene får større bevilgninger, og helseregionene har fått i oppgave å prioritere disse gruppene. Mange av tilbudene til personer med rusproblemer og psykiske lidelser gis i kommunene. Regjeringen styrker derfor kommuneøkonomien og legger til rette for bedre kommunale tjenester. Av veksten i kommunenes frie inntekter er til sammen 400 mill. kr begrunnet med satsing på rus, psykisk helse, helsestasjoner og skolehelse-tjenesten. Regjeringen tar forebygging på alvor og legger til rette for at mennesker kan få god hjelp før problemene vokser seg store.

Regjeringen vil at flere eldre skal kunne bo lenger hjemme. De skal kunne leve aktive og selvstendige liv med tilpassede tjenester. Regjeringen legger til rette for at det bygges ut flere plasser til dagaktivitetstilbud for demente og flere heldøgns omsorgsplasser. Regjeringen foreslår

også midler til å utrede en forsøksordning med statlig finansiering av eldreomsorgen og midler til utvikling av et samlet helseregister for de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

Helsetjenesten redder stadig flere liv, men vi har også et ansvar for å gi folk muligheten til å mestre livet og å være i aktivitet etter endt behandling. Styrking av rehabiliteringstilbudet vil gi flere mulighet til å delta i samfunnet og i arbeidslivet. Regjeringen vil legge bedre til rette for at funksjonshemmede kan delta i arbeidsliv og dagligliv. Vi foreslår at brukere med stort behov får en rettighet til brukerstyrt personlig assistanse.

Regjeringen styrker idrett og kultur. Opptrappingen til ny fordelingsnøkkel for tippemidlene fullføres. Staten skal ikke lenger motta en andel av overskuddet fra Norsk Tipping. I stedet blir det mer til idrett og kultur. Til idrett vil dette gi økte tildelinger utenfor statsbudsjettet på 332 mill. kr sammenlignet med i år, en økning på 18 pst. Det vil styrke breddeidretten over hele landet.

Det blir ingen økning i NRK-lisensen fra i år til neste år. NRKs økonomiske rammevilkår har i de senere år blitt vesentlig bedret gjennom økninger i kringkastingsavgiften og ved at antall lisensbetalere har økt. Mediebransjen er preget av raske og omfattende endringer. Kravene til effektivitet i statlig forvaltning må også gjelde NRK.

Regjeringen vil løfte konkurransekraften for næringslivet i hele landet. Vi vil legge til rette for at produktivtetsveksten kan ta seg opp igjen fra det lave nivået de siste årene. Økt konkurransekraft og økt produktivitet vil skape levedyktige jobber og bidra til å sikre finanseringen av velferdsordningene.

Etter få måneders arbeid satte regjeringen ned en produktivitetskommisjon. Kommisjonen vil legge frem sin første rapport i begynnelsen av februar, og vi ser frem til denne rapporten og vil studere den nøye. Vi håper på mange gode råd. På mange områder har vi allerede satt inn tiltak og nye blir foreslått i budsjettet for 2015.

Skatte- og avgiftspolitikken er en viktig del av regjeringens arbeid for en mer produktiv økonomi. Skattene og avgiftene utgjør opp mot 1 300 mrd. kr og finansierer omfattende offentlige tjenester og velferdsordninger. Skattesystemet har mye å si for hvordan folk flest og norsk næringsliv bruker ressursene. Regjeringen vil gjøre skattesystemet enklere og mer vekstfremmende. Det skal lønne seg mer å jobbe, spare og investere, samtidig som folk skal få beholde mer av sine egne penger.

En skattepolitikk som legger vekt på effektiv ressursbruk, vil ha gode dynamiske virkninger og gi høyere økonomisk vekst. Dette vil bidra til at skattegrunnlaget over tid øker. I 2014 reduserte regjeringen inntektsskatten for alle fra 28 til 27 pst. og tok samtidig det første steget i å trappe ned formuesskatten. Dette er gode, vekstfremmende skatteletter.

Også i 2015-budsjettet foreslår regjeringen betydelige lettelse som kan bidra til høyere økonomisk vekst. Vi foreslår påløpte skatte- og avgiftslettelse på nærmere 8,3 mrd. kr. Det blir lettelse i beskatningen av inntekt for brede grupper, og vi reduserer mange særavgifter.

Regjeringen mener at formuesskatten fortsatt er for

høy. Dagens formuesskatt gjør det mindre lønnsomt å spare og er uheldig for det private norske eierskapet. En rekke små og mellomstore bedrifter formidler at lavere formuesskatt er avgjørende for om de skal kunne utvikle arbeidsplasser og investere i egen bedrift. Med Regjeringens forslag vil 280 000 pensjonister få redusert formuesskatt neste år.

Regjeringen foreslår å redusere formuesskatten med nesten en tredel. Vi vil redusere satsen til 0,75 pst. Bunnfradraget økes til 1,2 mill. kr, og 2,4 mill. kr for ektepar. Forslagene gjør det mer lønnsomt å spare, kan gjøre det lettere å finansiere investeringer og kan virke positivt på entreprenørskap. Dette er godt nytt for virksomheter med prosjekter som det er vanskelig å finne finansiering til i det ordinære kapitalmarkedet. Lettelser i formuesskatten handler om å ha solidaritet med norske arbeidsplasser.

Samtidig reduseres verdsettingsrabatten for næringseiendom og en del sekundærboliger til 20 pst. Det vil redusere den skattemessige favoriseringen av investering i slik eiendom fremfor børsnoterte aksjer og bankinnskudd. Det kan øke den samlede avkastningen av sparingen i Norge. Folk skal fortsatt kunne eie en sekundærbolig med dagens verdsettelsesrabatt på 40 pst. Verdsettingen av primærbolig og fritidseiendom endres heller ikke, og vanlige boligeiere blir dermed ikke påvirket av økte ligningsverdier, men vil kun få lettelse som følge av redusert sats og økt bunnfradrag.

Regjeringen foreslår lavere skatt på inntekt for brede grupper av befolkningen. Det gis lettelse i minstepdrag for lønn, trygd og pensjon på til sammen 1 mrd. kr. Trygdeavgiften på lønn, trygd og næringsinntekt reduseres, og innslagspunktet i toppskatten økes. Det gjør arbeid mer lønnsomt. Samlet lettelse i toppskatt og trygdeavgift utgjør over 2 mrd. kr. 37 000 færre må betale toppskatt neste år. Regjeringen vil fullføre utfasingen av skatteklasse 2 for ektepar i 2015. Det vil motivere til arbeid, fremme integrering og likestilling, og det vil føre til at ektepar og samboende behandles mer likt. Studenter og andre med lav arbeidsinntekt vil ha glede av at frikortgrensen økes til 50 000 kr.

Den nye uføretrygden, som ble vedtatt av Stortinget i 2011, og som skal innføres neste år, skal skatlegges som lønnsinntekt. Det blir da enklere og mer oversiktlig å kombinere arbeid og uføretrygd. For at overgangen ikke skal bli for brå, foreslår regjeringen å innføre en overgangsordning for uførepensjonister med renteutgifter.

Regjeringen foreslår lettelse i avgifter, toll og gebyrer. Det gis betydelige lettelse i avgiftene på kjøretøy. Omregistreringsavgiften reduseres med over en tredjedel. Vektårsavgiften for tyngre kjøretøy mer enn halveres for å styrke transportnærings konkurransekraft. I tillegg fjernes årsavgiften for campingvogner, og engangsavgiften for motorsykler og snøscootere reduseres med 30 pst.

Merverdiavgiften forenkles. Omsetningsgrensen for å bli merverdiavgiftspliktig økes fra 50 000 kr til 150 000 kr. Det reduserer de administrative byrdene for mange små virksomheter. Vi foreslår også å øke grensen for avgiftsfrie vareforsendelser fra utlandet, ofte kalt netthandel, fra 200 kr til 500 kr. Samtidig inkluderes frakt- og forsikrings-

kostnader i beløpsgrensen. Grensen for forenklet fortolling ved privat innførsel av varer øker fra 1 000 kr til 3 000 kr.

Regjeringen foreslår en ordning som nøytraliserer merverdiavgiften i statlig sektor. Da kan private bedrifter i større grad konkurrere om å utføre oppgaver som staten i dag utfører selv.

Med de forslagene regjeringen nå legger frem, blir de samlede skatte- og avgiftslettelsene siden regjeringen overtok, på drøyt 15 mrd. kr. Det er en markant dreining av skattepolitikken sammenliknet med den forrige regjeringen, som bandt seg til et bestemt skatte- og avgiftsnivå i åtte år. Og det er en god dreining fordi den fremmer vekst og velferd. Samtidig endrer omfordelingen gjennom skattesystemet seg lite. Regjeringen ønsker et samfunn med små forskjeller. De som tjener mest, skal fortsatt bidra mest. Norge er et av landene i Europa med jevnest inntektsfordeling. Det vil det fortsatt være.

Med regjeringens forslag vil de aller fleste få skattelette. Gjennomsnittlig skattelette utgjør 1 600 kr. De største lettelsene målt i kroner går til dem med høyest inntekt og formue. Men det er de med lavest inntekt som får de største lettelsene målt i prosent av inntekten. Pensjonister kommer i gjennomsnitt bedre ut enn lønnstakere. Selvstendig næringsdrivende kommer godt ut med en gjennomsnittlig lettelse på 3 600 kr. Det meste kan tilskrives formuesskatten.

Regjeringen vil fortsette å forbedre skattesystemet. Det gjennomføres nå flere offentlige utredninger som vil gi viktige bidrag til arbeidet for et mer vekstkraftig skattesystem. Jeg ser med forventning frem til at Scheel-utvalget i desember legger frem sine forslag til endringer i selskapsbeskatningen. Grønn skattekommisjon skal fremme forslag om et grønt skatteskipt som vrir mer av beskatningen over mot miljøskadelig aktivitet. Regjeringen vil også gjennomgå landbruksbeskatningen med sikte på enklere regler og mer effektiv ressursbruk. Det bør unngås at støtten til landbruket gis på unødvendig kompliserte og lite effektive måter.

Disse utredningene vil gi viktige bidrag til arbeidet med kommende budsjetter.

Innovasjon, kunnskap og teknologi er sentralt for å løfte næringslivets konkurransekraft og øke produktiviteten. De norske investeringene i forskning og innovasjon ligger under gjennomsnittet blant landene i OECD, og langt bak nordiske land. Det er spesielt næringslivets investeringer i forskning og utvikling som trekker ned, og vi scorer for dårlig på EUs rangering av europeiske lands innovative evne.

For noen få uker siden var jeg så heldig å få besøke bedriften Borregaard i Østfold. Det å se hvilken innovasjonskraft, nytenking og gjennomføringsevne som eksisterte i den bedriften, var egnet til å skape begeistring hos noen hver. Dette vil regjeringen gjerne se mer av, og budsjettet legger godt til rette for det.

Regjeringen vil øke satsingen på forskning og legge til rette for utvikling av flere verdensledende universitetsmiljøer. Vi vil stimulere til at internasjonale forskere kommer til Norge, og til at norske forskere deltar i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon. SkatteFUNN skal utløse samfunnsøkonomisk lønnsom forskning og ut-

vikling. Regjeringen vil styrke ordningen ved å heve beløpsgrensen for fradraget for egenutført og innkjøpt FoU. Høyere beløpsgrenser kan bidra til at flere prosjekter blir gjennomført, og at prosjekter blir gjennomført raskere. Regjeringen vil styrke landsdekkende ordninger for innovasjon og næringsrettet forskning.

Regjeringen har høye ambisjoner for Norge som kunnskapsnasjon. Høy kvalitet i alle ledd, fra barnehage og skole til høyere utdanning og forskning, skal gi kompetente arbeidstakere og gode forutsetninger for verdiskaping og velferd. Nøkkelen til å løfte elevenes kunnskap er å satse på kompetansen til lærerne. Regjeringen foreslår en ytterligere økt satsing på etter- og videreutdanning for lærere. For å bidra til et bedre skolemiljø for elever og lærere foreslår vi også mer til skole- og svømmeanlegg. I universitets- og høyskolesektoren vil vi sette inn tiltak for å bedre kvaliteten og ressursbruken. Vi styrker studiefinansieringen og legger til rette for å bygge om lag 1 500 nye studentboliger i 2015. Vi foreslår midler til reduserte barnehagepriser for familier med lav inntekt, slik at flere barn får mulighet til å gå i barnehage, mens de med god inntekt må forberede seg på at prisen går litt opp. Dette er god sosialpolitikk som sørger for at de som trenger det mest, får en enklere hverdag. Regjeringen vil styrke arbeidet mot barnefattigdom. Samtidig satses det mer for å øke kvaliteten i barnehagene og legge til rette for mer fleksible opptak.

Høy sysselsetting og lav arbeidsledighet er et kvalitets-tegn ved det norske arbeidsmarkedet. Likevel er det for mange i arbeidsdyktig alder som mottar en eller annen form for helse relatert ytelse. Regjeringen har som mål å få flere inn i arbeid. Vi vil styrke arbeidslinjen. Det må legges til rette for at folk lett kan finne jobb i de virksomheter og sektorer der arbeidskraften kaster mest av seg. Samtidig må det lønne seg å jobbe.

Regjeringen har nylig lagt frem forslag om å lempe på reglene for midlertidig ansettelse og å myke opp enkelte av arbeidstidsreglene i arbeidsmiljøloven. Vi har satt ned et arbeidstidsutvalg som skal se på ulike måter å organisere arbeidet på. Vi har også satt ned et utvalg som skal gjennomgå virksomheten til Arbeids- og velferdsetaten for å gjøre den mer effektiv og brukervennlig og redusere unødvendig byråkrati.

I budsjettet foreslår vi bl.a. at barnetillegget i uføreordningen legges om fra et behovsprøvd til et standardisert tillegg, og at maksimal periode med overgangsstønad for enslig forsørger skal reduseres. Begge forslagene vil bidra til å øke insentivene til å jobbe.

Langvarig sykefravær er ofte veien til uføretrygd. Derfor er det viktig med tidlig innsats. Mye av dette arbeidet må foregå på arbeidsplassen, i nært samarbeid mellom arbeidsgiver, arbeidstaker og lege. IA-avtalen ble derfor forlenget i vår. Regjeringen vil videreføre dagens sykelønnsordning, men foreslår nå enkelte tiltak for å forbedre måten sykmeldinger gis på og oppfølgingen av den sykmeldte. I budsjettforslaget viderefører vi også den høye innsatsen overfor personer med nedsatt arbeidsevne.

Regjeringen fremmer i dag et forslag til statsbudsjett med en klar profil. Vi prioriterer å lage den sterke rammen

som gjør at arbeidsplasser kan skapes, at folk har en jobb å gå til, og at vi løser utfordringer som folk flest møter i hverdagen. Vi satser på det som gir innbyggerne trygghet og frihet. Vi gjennomfører store reformer fordi vi ønsker å hjelpe enkeltmennesker i hverdagen. Vi styrker og videreutvikler de norske velferdsløsningene, og vi følger opp regjeringens politiske plattform.

Forslaget til budsjett er godt tilpasset situasjonen i norsk økonomi i dag. Samtidig styrker det vekstevnen. Budsjettet gir et godt bidrag til høy sysselsetting og lav ledighet i en tid hvor vi fremover må forvente økt behov for omstilling. Tiden for fornyelsesterke må være over. Regjeringen er innstilt på å gjøre det som er nødvendig for å få opp veksten i produktiviteten og styrke arbeidslinjen.

Samtidig må vi prioritere. De pengene Stortinget fordele over budsjettene, er ikke politikernes, men skattebetalernes og innbyggernes penger. Vi skal ikke sløse med fellesskapets penger. Derfor fremmer regjeringen forslag om en reform for redusert byråkrati og økt effektivitet i staten. Slik frigjør vi midler som kan gå til prioriterte satsinger, som kan styrke landet vårt i møte med fremtiden, og som kan bidra til bedre tjenester for innbyggerne.

Dette forslaget til budsjett styrker velferden. Det styrker helsevesenet, det øker tryggheten, det satser på kunnskap, og det øker investeringer i infrastruktur. Dette får vi til samtidig som vi foreslår skatteletter som bidrar til økt vekst, og som lar den enkelte få beholde mer av sin egen inntekt.

Det er de som mener at politikere skal ta flere valg på vegne av innbyggerne, og at skattenivået skal være enda høyere. Denne regjeringen er uenig i det. Vi tror at enkeltmennesker, bedrifter, organisasjoner og frivilligheten er i stand til å ta gode valg til det beste for samfunnet. Derfor fremmer vi et budsjett som gir større rom for gode krefter i samfunnet.

På vegne av regjeringen legger jeg frem et forslag til budsjett som løser mange utfordringer i dag, samtidig som vi ruster Norge for fremtiden.

Jeg ønsker Stortinget lykke til med den videre behandlingen av budsjettet.

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det åpnes for en kommentarrunde, begrenset til ett innlegg på inntil 3 minutter fra hver partigruppe. Etter hvert innlegg fra opposisjonspartiene gis finansministeren anledning til en kommentar på inntil 2 minutter. Deretter får representantene for opposisjonspartiene mulighet til en sluttkommentar på inntil 2 minutter.

Videre foreslås det at det åpnes for en kommentar fra finansministeren eller statsministeren på inntil 3 minutter til slutt.

– Det anses vedtatt.

Marianne Marthinsen (A) [10:46:52]: Dette er et budsjett for økte forskjeller. Regjeringen prioriterer usosiale skattelett framfor investeringer for fremtiden. Det er umoderne politikk, og det gir et mindre rettferdig Norge.

Det grunnleggende spørsmålet vi må stille oss når statsbudsjettet skal sys sammen, er jo dette: Hva er det Norge

trenger i dag? Hva er de største utfordringene vi står overfor som samfunn? At de aller mest velstående blant oss har for lite penger, er neppe en av dem. Allikevel, når de store spørsmålene står foran oss, er det dette som er regjeringens svar.

Summen av skattelett er på 8,3 mrd. kr. Halvparten av de skattelettene går til å redusere formuesskatten, og halvparten av formuesskattelettelsen går til den rikeste prosenten av innbyggerne i Norge. Før budsjettet ble lagt fram, fikk vi høre at det er en god fordeling på skattelettene. Da virker det på meg som om finansministeren har en annen og litt unorsk forståelse av hva god fordeling er. Regjeringens soleklart største satsing i budsjettet er store skattelett, der det aller meste av dem går til mennesker som allerede har ganske velfylte lommebøker.

Regjeringen sier at den er opptatt av arbeidsplasser. Det er fint, men ved å heve grensen for avgiftsfri netthandel fra utlandet setter regjeringen med et pennestrøk flere tusen arbeidsplasser i handelsnæringen i fare. Det er sikkert hyggelig for dem som handler på nett, men samfunnsdirektøren i Virke har sagt at dette er det mest næringsfiendtlige forslaget han kan huske. Det sier en del.

Så skriver regjeringen selv i dokumentene sine at kommunene nå opplever en skattesvikt på 2,1 mrd. kr. Det kompenserer regjeringen ikke for, og da har ikke regjeringen tatt inn over seg Alvoret. Kommunenes oppgaver er med det underfinansiert. Det vil si at vi kommer til å se rådmenn over det ganske land som legger fram kommunebudsjetter med forslag til kutt i velferd. Regjeringen overlater kuttoppfølgingen til kommunene.

I tillegg leverer de kutt i øremerkede midler til distrikts- og regionalpolitikk på 230 mill. kr. Vi fikk før valget høre mye om satsingen på fritt behandlingsvalg. Av budsjettet kan vi lese at pengene som skal finansiere dette prosjektet, skal tas av en allerede svak aktivitetsvekst i sykehusene.

Barnehagene skulle bli billigere for dem med lavest inntekter, men maksprisen går opp, og satsene for dem med dårligst råd senkes først i august neste år.

Bistandsprosenten nås ikke. Antallet kvoteflyktninger reduseres. Arbeidsledige fratras feriepengene. Forsørgertillegget reduseres. Man kutter i stipend til elever i videregående skole. Man kutter i tiltaksplasser. Jeg kunne ha fortsatt.

Det vi ser, er konturene av en rekke usosiale kutt som går til å finansiere de store skattelettene.

Statsråd Siv Jensen [10:50:15]: Jeg tror Marianne Marthinsen med fordel bør bruke litt mer tid på å lese budsjettet før hun feller dommen over det, for det er helt åpenbart at det er en del ting hun ikke har fått med seg ennå.

La meg bare understreke: Dette er et budsjett med en veldig god sosial profil. Dette er et budsjett som gir mer til dem som trenger det mest. Når vi lovfester brukerstyrt personlig assistanse slik at mennesker kan få en enklere hverdag, når vi sørger for at diabetikere og andre kronikere får tilgang til ny og god medisin, og når vi gir et sårt løft til mennesker som sliter med rus og psykiske lidelser, handler det nettopp om å løfte dem som sitter nederst ved bor-

det, og som har vært glemt av Arbeiderpartiet de siste åtte årene.

Når vi reduserer avgifter, er det også et godt bidrag for å hjelpe dem med dårligst økonomi. Når vi øker stipendet til de elevene som har svakest økonomi, handler det om å prioritere dem som Arbeiderpartiet og SV glemte i sine åtte år. Når vi nå får på plass et tilbud for barn som er utsatt for vold, et tilbud som ikke har eksistert fordi Arbeiderpartiet tidligere ikke har funnet rom for å prioritere det, handler det om å gi et tilbud til en gruppe barn som har opplevd grufulle ting. Så alt i alt er dette et budsjett med en svært god sosial profil.

Så er det ikke slik at mesteparten av satsingen i dette budsjettet går til skattelette. Det er faktisk kun en femtedel av de samlede satsingene i dette budsjettet som brukes til skatte- og avgiftsreduksjoner. Resten brukes til satsinger på investeringer i infrastruktur, bedre helsevesen, et styrket politi, kunnskap, forskning og utvikling. Det er sannheten.

Det handler også om å legge til rette for at vi kan skape flere trygge norske arbeidsplasser i årene som kommer. Det tror jeg veldig mange arbeidstakere ute i det norske samfunn forventer.

Marianne Marthinsen (A) [10:52:10]: En femtedel går til skatteutt, sier finansministeren. Det er altså sånn at to femtedeler går til demografi, bare for å dekke opp at vi blir flere gamle, og at vi blir flere folk. Så en svært stor del av det handlingsrommet som regjeringen faktisk hadde da man satte seg ned og skulle begynne å fordele midler, har gått til skatteutt. Med all respekt å melde, profilen i dette budsjettet er mest til dem som har mest.

Så ser vi heller ingenting til et grønt skattesifte. I stedet stimuleres det til mer biltrafikk, drivstoffavgiftene går reelt ned – det er sikkert mange i Fremskrittspartiet som er glad for det – og det er ingen tegn til at regjeringen ønsker å legge om i miljøvennlig retning. Vi får i stedet lave avgifter på campingvogner, på motorsykler og på snøscootere. Budsjettet er ingen satsing på klima, snarere tvert imot. Det vi ser, er et miljødepartement som er den store budsjettaperen. Man varsler at CCS flyttes ut av landet. Det er et budsjett som ikke leverer tiltak som setter oss i stand til å nå nasjonale klimamål innen 2020. Og det er overhodet ingen sammenheng mellom dette og de store ordene som ble brukt fra statsministeren om klimautfordringene i trontaledebatten.

Det er sikkert mye i dette budsjettet som vi kan samle oss om, men mange av de store satsingene egner seg dårlig som svar på de utfordringene vi står overfor som land og som samfunn. I sum tegner budsjettet et bilde av en regjering som har manglende følelse for og manglende kontakt med folk og bedrifter rundt om i landet og de behovene som meldes. Dette er et budsjett som gir altfor mye til altfor få. Det er et budsjett for et mindre rettferdig Norge.

Svein Flåtten (H) [10:54:30]: Den største ulikheten mellom mennesker finner vi ikke i skattestatistikker og fordelingskurver, slik Arbeiderpartiets talskvinne synes å mene. Den finner vi mellom dem som har en jobb, og

dem som ikke har en jobb. Derfor legger dette budsjettet til rette for å skape flere arbeidsplasser og med det forsterke grunnlaget for det gode velferdssamfunnet vi har, men også å sørge for at vi er godt rustet for fremtiden.

Det gjør vi først og fremst gjennom en stor satsing på kunnskapssamfunnet, gjennom å satse på forskning og innovasjon og ikke minst et løfte om at norske elever skal lære mer. For enten vi liker det eller ikke, vi som har kommet litt opp i årene: Fremtiden og grunnlaget for fremtidens velferdssamfunn ligger i de unge hodene, i dem som skal lære noe, og i det samfunnet som de skal gå ut i.

I tillegg må vi bygge vei og bane – infrastruktur – slik at næringslivet kommer raskere frem, som de er tjent med. Og ikke minst er det også viktig for klimaet.

Skattelettelse var et tema i den debatten vi nettopp hadde, men det må lønne seg for folk å ta en jobb. For å få en jobb må det først skapes arbeidsplasser, og da må vi ha et skattesystem som gjør at norske eiere vil investere i norske bedrifter og skape de arbeidsplassene som vi skal leve av i fremtiden.

På den andre siden: Hva er egentlig velferdssamfunnet? Jo, det er også å tette hullene i sikkerhetsnettet sosialt, og det gjør dette budsjettet gjennom å prioritere ikke minst dem som har vært lite prioritert, innenfor rus og psykisk helse, og også med økte bevilgninger til helsetjenesten og med moderasjonsordninger i barnehagene – bare for å nevne noe.

Så har jeg lyst til å si: Gjennom dette budsjettet følger vi opp det som Høyre og regjeringen har lovet gjennom valgkamp, gjennom regjeringserklæring og ikke minst gjennom samarbeidsavtalen med Kristelig Folkeparti og Venstre. Der ligger det et verdigrunnlag i bunnen som ikke minst ser på at vi må skape før vi kan dele, vi må ha en ansvarlig økonomi, oljepengene må brukes mer i tråd med det som opprinnelig var ment, gjennom investeringer i kunnskap og i infrastruktur, og det temaet som har vært veldig aktuelt her i dag, gjennom vekstfremmende skattelettelse. Jeg tror ikke at vi er enige om alt i utgangspunktet med Kristelig Folkeparti og Venstre, men jeg ser frem til – som alltid med disse to partiene – konstruktive samtaler i Stortinget for å få til gode løsninger.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:58:01]: Dagen i dag er ein historisk dag for Noreg.

Statsbudsjettet for 2015 er det første budsjettet som Høgre–Framstegsparti-regjeringa har laga frå botnen av. Arbeidet starta allereie for ni månader sidan, og det er ingen tvil om at dette budsjettet er eit ektefødt barn. Her leverer regjeringa på område etter område, slik vi i regjeringspartia har sagt – i valkampen, i regjeringsplattforma og i samarbeidsavtalen med Kristeleg Folkeparti og Venstre – at vi skal levere.

Så er vi sjølvsagt lyttande til kva Kristeleg Folkeparti og Venstre meiner her, og vi vil sjå positivt på ønske og krav som kjem frå dei.

At Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV er misfornøgde, er jo ikkje på nokon måte overraskande eller skuffande. Det bekreftar tvert imot at vi er på rett veg.

Fordi: Vi har staka ut ei anna retning enn det den raud-

grøne regjeringa styrte etter i åtte år. Den raud-grøne regjeringa auka skattar og avgifter. Denne regjeringa reduserer skattar og avgifter. Det gjer vi for å sikre norsk konkurransekraft og tryggje norske arbeidsplassar.

Og fordi: Vi meiner at folk flest stort sett er betre i stand til å disponere eigne pengar enn politikarane er til å disponere andre sine pengar.

Gjennomsnittleg skattelette utgjer 1 600 kr, og dei med den lågaste inntekta får dei største lettane målt i prosent av inntekta.

Eit anna område som er viktig for oss, og som også vil tryggje norske arbeidsplassar, er samferdsel. Investeringane i veg og bane er i år rekordhøge og blir ytterlegare styrkte med 5 mrd. kr – til 55 mrd. kr neste år. Det betyr lågare transportkostnader både for bedrifter og for enkeltpersonar.

I løpet av åtte år med raud-grønt styre auka helsekøane i Noreg. Det skal vi no snu. I budsjettet for 2015 blir det foreslått ytterlegare 2 mrd. kr i auka løyvingar, slik at fleire kan få behandling til rett tid.

Kommunane får også ein betydeleg realvekst og auke i dei frie inntektene. Satsinga på kunnskap og konkurransekraft held fram. Gjenoppbygginga av politiet og beredskapen bli vidareført og styrkt.

Regjeringa gjer her det som Arbeidarpartiet, Senterpartiet og SV sa var umogleg, nemleg å la folk flest få behalde meir av sine eigne pengar samtidig som vi investerer for framtida og styrkjer velferda.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:01:23]: Jeg ser av nettavisene at finansministeren føler hun har gått høygravid i flere uker, så jeg skjønner at dette må være en lettelsens dag – bokstavelig talt. Etter å ha hørt Gjermund Hagesæter kan jeg si at det er et ektefødt barn som er produktet. (Munterhet i salen) Dette lover godt.

Tre minutter er kort tid til å gi en rask kommentar til et omfattende budsjett. Vi kjenner igjen og er glad for satsinger innenfor helsesektoren, rusomsorgen, og psykiatrien, innenfor skolehelsetjeneste, samferdsel, forskning, høyere utdanning og justissektoren. Når vi nå etter hvert skal gå til forhandlinger om dette budsjettet, er det selvfølgelig noen forhold Kristelig Folkeparti vil legge særlig vekt på. La meg nevne noen:

- Tidlig innsats i skolen, ikke minst i småskolen. Det tror vi kanskje har den viktigste effekten framover, også for å hindre «drop-out».
- En aktiv familiepolitikk. Vi merker oss barnehageinnretningen. Prinsippet tror jeg vi er enige om. Så må vi se på innretningen og hvem som skal betale for at noen flere enn i dag får en lavere barnehagepris. Prinsippet er vi enige i, men vi må se på innretningen.

Klimaspørsmål var en viktig del av gårdsdagens debatt. Jeg har nok problemer med å se sporene av det som ble sagt i går, i det som kom i dag. Her har vi en jobb å gjøre. Noen av avgiftene går faktisk i gal retning, etter vårt syn.

Så har vi et ansvar for verden der ute. Ebola-tragedien er bare en påminnelse om det. Jeg ser at regjeringen ber om bistand for å komme opp på 1 pst. Den bistanden skal den få.

Avslutningsvis: Vi er opptatt av den sosiale profilen i budsjettet. Skattelettelsene som regjeringen foreslår, gjør at jeg må si følgende, nå når finansministeren skal ha ordet: Det skurrer litt for meg at man gir solide lettelser i topp, mens man f.eks. reduserer trygden til dem som er uføre og har barn. Det skurrer litt i mine ører. Jeg er spent på å høre hvordan det lyder i finansministerens ører.

Statsråd Siv Jensen [11:04:54]: Jeg tror Fremskrittspartiets og Høyres stortingsgrupper ser frem til de kommende forhandlinger med Kristelig Folkeparti og Venstre om å gjøre et godt budsjett enda bedre, og det er selvfølgelig viktig at Kristelig Folkeparti og Venstre får sette sitt stempel på dette budsjettet for å kunne være med og ta ansvar for helheten i det. Derfor merker jeg meg med glede at Hans Olav Syversen og Kristelig Folkeparti har funnet veldig mye bra i dette budsjettet som de er enig i.

Det er selvfølgelig også bra at et av områdene Kristelig Folkeparti ønsker å satse mer på, er skolen. Det er et av de viktigste satsingsområdene til regjeringen. Derfor tror jeg vi raskt kan enes om å gjøre enda mer for å heve kvaliteten i skolen. Familiepolitikk er også et spørsmål de fire partiene har mange felles synspunkter på.

Når det gjelder klima, mener jeg at regjeringen leverer på mange områder i dette budsjettet. Jeg merket meg at Arbeiderpartiets Marianne Marthinsen hadde sett seg blind på klimaministerens eget budsjettkapittel, men sannheten er den at god klimapolitikk og vår mulighet til å redusere utslipp handler om god kollektivsatsing, handler om god jernbanepolitikk, handler om mer moderne veier, handler om en mer moderne bilpark og handler om at vi nå kommer med mer enhetsstøtte til husholdningene. Det handler om den internasjonale klimainnsatsen som regjeringen øker og forsterker i dette budsjettet. Det handler om satsingen på Klimafondet, det handler om veksten i miljøteknologiordningen, og det handler om gunstigere skatteregler for fornybar energi. Så jeg mener at regjeringen leverer på en lang rekke områder for å forbedre innsatsen for klima og miljø i dette budsjettet.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:06:50]: Jeg la merke til at finansministeren ikke svarte på akkurat det med den sosiale profilen, så da regner jeg med at det er videresendt til de konstruktive forhandlingene som jeg skjønner skal finne sted, og det imøteser vi, for det er det behov for.

Så til klima: Ja, jeg er helt enig, man skal ikke stirre seg blind på ett budsjettområde. Er det noe som trenger gjennomgående satsing og målsettinger ikke bare utenlands, men også innenlands, er det klima. Så det skal vi absolutt sørge for å sette på dagsordenen i den runden som nå kommer.

Vi ser fram til viktige forhandlinger. Jeg tror ikke de blir bare lette. Det er mye å ta fatt i. Mye er positivt, men det er klare utfordringer, som jeg har nevnt i mitt innlegg. Men vi går til forhandlinger med Høyre og Fremskrittspartiet for å nå et resultat, og et resultat som vi skal bidra til får et solid stempel også fra vårt parti. Det er vårt mål, og jeg ser fram til den runden. Da er det klart at vi også er avhengige av å se en balanse i budsjettet hvor skatt skal ses

på. Ja, vi er enig i at å trygge norsk næringsliv og norske arbeidsplasser er viktig, men i samarbeidsavtalen er dette én del av det det skal satses på. En annen del er velferd og at vi har en sosial sikkerhet i bunnen som gjør at vi har et solid velferdssamfunn som vi kan vise fram også i 2015.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:08:52]: Jeg vil begynne med å gratulere statsminister Erna Solberg, for her har man virkelig klart å prioritere Høyres kjernevelgere. Vinnerne i dette budsjettet er de som bor i de største husene i de beste boligområdene i de største byene. Det er en veldig målrettet skattepolitikk for å treffe Oslo vest og Bærum, for å bidra til ytterligere vekst og utvikling i de områdene. Det er ikke et budsjett for folk flest, og det er ikke et budsjett for hele landet. Dårlige eksempler er hvordan man kutter i dagpenger for dem som er syke, og når de skal ha feriepenge, kutter man ut det. Vi ser det i kutt når det gjelder dem som har barn og er uføretrygdet, vi ser det i kutt i tiltak for dem som har nedsatt arbeidsevne og trenger hjelp til å ha en bil, for å nevne noe.

Når det gjelder distriktene, ser vi igjen at Høyre og Fremskrittspartiet kutter i de distriktpolitiske virkemidlene som har vært en suksess for å få fram nye arbeidsplasser blant dem som har nye ideer og bedre løsninger rundt i hele landet. Akkurat som i fjor kutter man i de virkemidlene.

Man kutter i forskning og utvikling til landbruk og næringsmiddelindustri. Siv Jensen løftet fram Borregaard som et godt eksempel, nettopp en bedrift som har fått glede av den typen forsknings- og utviklingsvirkemidler som har gått over Landbruksdepartementets budsjett. Det har vært en suksess. Nå kutter regjeringen ytterligere i det, man kutter i forskning og utvikling.

Samferdselssatsingen er skuffende. Mange av oss husker debattene med Fremskrittspartiet i fjor sommer i valgkampen. De lovet at man skulle plusse på 45 mrd. kr utover det som lå i NTP. I fjor la den rød-grønne regjeringen på 6,4 mrd. kr. Denne regjeringen legger på 5 mrd. kr mer. Det er langt under det som er lovet, det er langt under forventningene.

Så er det interessant å høre Fremskrittspartiet fra i fjor. I fjor sa Fremskrittspartiet: Jo, det er smart å fjerne bompenger. I år er politikken til Fremskrittspartiet: Vi skal kreve inn bompenger smartere. Jeg tror ikke det var det folk stemte på, men det er det de har fått: smartere bompengeneinnkreving – Fremskrittspartiets nye valg motto! Dette kommuneopplegget kommer til å føre til massive kutt i mange kommuner, for det har vært en sviktende skatteinngang på rundt 2 mrd. kr i år, og med den rammen på frie inntekter vil det bli kutt i pleie og omsorg, det vil bli kutt til de minste barna. Så på Fremskrittspartiets kjerneområder vil det i stedet for satsinger bli kutt.

Det er trist og det er vemodig at man ikke prioriterer lokal velferd rundt i hele landet, sørger for at vi har en verdig eldreomsorg, sørger for at vi har en god skole, sørger for at vi har ekstra ressurser til de barna som trenger det. Men det har ikke denne regjeringen tatt seg råd til. De prioriterer dem som bor i de største husene i de beste bydelene i de største byene, og det er en feil prioritering.

Statsråd Siv Jensen [11:12:01]: Jeg husker en tidligere Senterparti-leider som sto ute – nettopp i det Distrikts-Norge som Slagsvold Vedum nettopp snakket om – og forklarte hvor viktig det var å redusere formuesskatten nettopp for å styrke verdiskapingen også i distriktene. Det er mulig at Senterpartiet ikke mener det lenger, men denne regjeringen mener det.

Når jeg reiser rundt og snakker med bedrifter, uansett hvor i landet de befinner seg – i Nord-Norge, i Innlandet, på Sørlandet, langs Vestlandskysten – så er det tre ting de er opptatt av. Det ene er økte investeringer i infrastruktur. Det leverer denne regjeringen på. Dette er et rekordbudsjett! Hvordan Slagsvold Vedum har klart å få det til ikke å være det, skjønner ikke jeg.

Det andre de ber om, er gode, konkurransedyktige rammebetingelser, slik at de kan overleve i konkurransen, som stadig blir tøffere mot utlandet. Det leverer denne regjeringen på. Og med henvisning til Borregaard: En av de tingene Borregaard virkelig tok opp da vi besøkte dem, var en forsterket innsats rettet mot BIA-midlene. Det leverte regjeringen på i fjor, og det leverer regjeringen på i år.

Det tredje som bedriftene – uansett hvor i landet de er lokalisert – er opptatt av, er lavere skatter og avgifter, slik at de kan styrke sin egen konkurransekraft, styrke sin egen bunnlinje, styrke sine egne ansatte og kanskje også ansette flere. Det er god distriktpolitikk. Derfor er det viktig at regjeringen både reduserer i skatte- og avgiftstrykket, og at vi satses stort på investeringer i infrastruktur – i forskning, i kunnskap, i et bedre helsevesen, en god kommuneøkonomi. Det er jo ikke riktig å kalle dette for en rasing. Jeg har til og med sett at KS-lederen er ute i dag og roser den satsingen regjeringen har lagt opp til, nettopp fordi det handler om at kommunene får bedre muligheter neste år. Men det betyr jo ikke at ikke kommunene også må prioritere de viktigste oppgavene først.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:14:05]: I de mange budsjettbehandlingene i landets kommuner nå i høst kommer vi til å se veldig mange «Erna-kutt» og «Siv-kutt». Det kommer til å bli et nytt begrep. Man kommer til å legge ned mange tilbud, man kommer til å kutte i kvaliteten i tilbudene med det kommuneopplegget som ligger her, hvis ikke Kristelig Folkeparti og Venstre klarer å få til et reelt løft.

Så forstår jeg godt at Siv Jensen ikke snakker mer om eldreomsorg. Siv Jensens modell var jo at man skulle ha en statlig merfinansiering, men det som ligger i budsjettet, er 20 mill. kr, og det er ingenting, men det er et symbol – noe godteri som Frp-ere kan kose seg med.

Så til det som gjør at vi reagerer så kraftig på dette skatteopplegget: Vi satte ned et utvalg, Scheel-utvalget, som skulle se på hvordan vi kan bedre beskatningen for norske bedrifter, hvordan vi kan øke konkurransekraften i Norge, og der er selvfølgelig formuesskatten en av diskusjonene. Men her har jo regjeringen forskuttert hele utvalget, når man gir så massive lettelser på den delen av formuesbeskatningen som man her gjør. Det vi vet når vi ser på tabellene, er at hoveddelen av de skattelettene kommer til å komme til noen postadresser – Snarøya og Nesøya og Jar. Dette er en politikk for de områdene. Det er ikke en po-

litikk for verdiskaping i hele landet, for der er det mange andre virkemidler, avskrivningsregler og andre typer tiltak, som vi kan ta i bruk for å skape verdier langs hele kysten, i hele innlandet – og ikke bare konsentrere skattelettene for noen få.

Så til det jeg sier om samferdsel: Hva er det vi kan måle Fremskrittspartiet på? Jo, på det de lovte. Det en nå gjør, er å følge opp den NTP-en som den rød-grønne regjeringen la fram. Dette er ingen ny satsing, det er en videreføring av politikken, og det er ingen fjerning av bompengeprosjekter i dette opplegget selv om en har sagt det – det er bare en smartere måte å kreve det inn på. Så det er et mageplask: Det er en politikk for dem som har mest fra før, de som bor i de største husene i de største byene. Det er ikke en politikk for hele landet.

Terje Breivik (V) [11:16:07]: Skal 2015 verta eit viktig år for klimaet, slik det står i trontalen, må statsbudsjettet i 2015 verta eit viktig budsjett for klimaet. Grøn vekst er fullt mogleg, men det hastar med grøn omstilling. Noreg kan ikkje berre bidra tungt for å utgjera ein forskjell. Me kan sikra Noregs posisjon som energinasjon, ny industriell vekst og verdiskaping gjennom å forsterka eksisterande ordningar og prosessar og ikkje minst gjennom å ta i bruk nye tiltak og incitament.

Budsjettforslaget er eit godt utgangspunkt for foredling og forsterking av jernbanen. For kollektiv svarar ikkje forslaget på noko vis på utfordringane me står overfor. Marknadskreftene må systematisk takast i bruk i klimaets teneste. Folk ynskjer å stilla opp for miljøet. Då er jobben politisk å gjera det gjevande og attraktivt å ta klimavennlege val i kvardagen. Utover betre avskrivningsreglar for vindkraft, enøkfrådrag og vidareføring av elbilordningane, i tråd med klimaforliket, er det lite nytt i retning av eit grønt skatteskitte – heller tvert imot.

Skuffande er eit litt for slite uttrykk i sånne samanhengar. I fare for å seia noko i «nuets» indre kjenslestorm som eg angrar i ettertid, skal eg likevel nøya meg med å slå fast at det budsjettet Venstre kjem til å røysta på til slutt, vil ha ein heilt annan klimaprofil, både i format og omfang.

Vissa om at 78 000 ungar veks opp i fattigdom i Noreg anno 2014, er direkte hjarteskjerande å tenkja på. Difor er eit tiltak som differensiering av barnehagebetalinga viktig. Venstre støttar prinsippet. Innrettinga stiller ikkje Venstre seg bak. Ho vert tema rundt forhandlingsbordet saman med andre fattigdomstiltak, som gratis kjernetid i barnehagen og differensiert barnetrygd.

Når det gjeld næringsliv og innovasjon og særleg gründerar og nyskaping, er dessverre budsjettforslaget rimeleg fritt for nye, heilt nødvendige tiltak for å redusera kapitalturken og sikra betre sosiale rettar for sjølvstendig næringsdrivande. Det er direkte overraskande.

Eg kan forsikra alle som veit kor viktig innovasjon er for verdiskaping og framtidig velferd, at Venstre kjem til å gjera ein jobb for å betra dette gjennom forhandlingane i Stortinget; forhandlingar som vert ei krevjande, men ikkje umogleg øving. Venstre vil før den tid fremja eit eige, alternativt statsbudsjett: eit budsjett som vil visa ein heilt annan, tydeleg kurs inn i den nye,

grøne, fornybare og nyskapande retninga Noreg må først.

Statsråd Siv Jensen [11:19:21]: Jeg ser også frem til at Venstre skal sette sitt preg på dette budsjettet gjennom høsten. Det er ikke veldig overraskende at hjertet til Venstre banker varmt for grønn vekst.

Jeg mener at det er mange gode tiltak i dette budsjettet som går i den retningen, men jeg har også lyst til å minne representanten Breivik på at vi relativt nylig har satt ned den grønne skattekommissjonen etter ønske fra Venstre. De svarene foreligger ikke ennå. Det er nettopp gjennom det store og omfattende arbeidet vi vil få svar på hva som er en egnet grønn skatteveksling i en større omlegging av skatte- og avgiftssystemet.

Like fullt har vi funnet rom for å gjøre noen lettelser også i dette budsjettet. Vi følger opp det vi har sagt vi skal gjøre når det gjelder enøkstøtte til husholdningene, men vi har sagt at det også skal gjøres om til et skattefradrag, og det krever altså en ESA-godkjenning. I påvente av at vi får til det, vil vi i hvert fall legge frem dette som en støtteordning, noe som kan utløse enøktiltak i husholdningene ganske umiddelbart. Det mener jeg er bra.

Det er også flere forslag som bidrar til gunstigere skatteregler for fornybar energi i dette budsjettet, i tillegg til at alle elbilfordelene videreføres. Jeg vil jo anta at det er positivt, sett også med Venstres øyne, med den kraftfulle satsingen som ligger i dette budsjettet på jernbane- og kollektivformål osv., som selvsagt også er en viktig del av omleggingen av økonomien.

Samlet sett er dette et budsjett som tar Norge i en ny og vekstfremmende retning, som vi er helt avhengig av hvis vi skal skape nye, stabile, gode arbeidsplasser også for fremtiden, og det er jeg sikker på at vi skal bli enige med Venstre om.

Terje Breivik (V) [11:21:28]: Grøn skattekommissjon er sjølv sagt positivt. Fridomen og moglegheitene framtidige generasjonar, ungene og barnebarne våre, skal ha til å nytta og nytta naturen på same måte som me nyt godt av han, kan ikkje venta på nye utgreingar. Det må handlast no.

Så er det sjølv sagt slik som finansministeren seier: Det er ei rekkje tiltak i eit statsbudsjett på 1 200 mrd. kr som er positive og bra, og fleire av prioriteringane er Venstre glad for, ikkje minst innanfor kunnskapsfeltet. Der skal Venstre bidra til å gjera eit godt utgangspunkt betre.

Jernbanesatsinga gjev eit godt grunnlag for rundane rundt forhandlingsbordet. Det er òg hyggeleg å konstatera, som finansministeren seier i sin hovudtale, at regjeringa no kjem Venstre i forkjøpet og set ned eit utval for å gjennomgå og vurdere handlingsregelen, og den i overkant ekspansive bruken av oljepengar, nøyaktig 3 pst. i det budsjettet som no er presentert, og igjen ny, suveren verdsrekord i kroner og øre, viser jo til fulle kor nødvendig ein slik gjennomgang er.

Skuffelsen min – eg er dessverre nøydd til å bruka det ordet – kjem av den manglande viljen til faktisk å styrkja klimaforliket og for dermed å nå klimamåla innanlands

i 2020. Eg ser med ein smule undring på at både finansministeren og statsministeren har eit så avslappa forhold til dei måla regjeringa faktisk har forplikta seg til i samarbeidsavtalen med Venstre og Kristeleg Folkeparti. Regjeringa gjer ikkje akkurat jobben til forhandlarane sine her på huset lettare med eit sånt utgangspunkt.

Eg skal vera klinkande klar: Det endelege statsbudsjettet må ha ein miljøprofil av eit heilt anna format og omfang enn dagens forslag.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:23:31]: I dag blir Norge mindre. I dag kunne alle her i landet som etter mange år i hardt arbeid, og som etter hvert har slitt ut kroppene sine som sykepleiere og sjåførar og butikkansatte og kokker og fiskere, fått en gladmelding fra regjeringen: Vi skal ikke ta fra deg tryggheten, du skal få lønn for strevet. Men de har ikke fått noen gladmelding. I stedet har de fått beskjed om at det blir mindre penger til julegaver og klær til barna deres. Ved å snu opp ned på begrepet om at det skal lønne seg å jobbe, har regjeringen bestemt at de som har jobbet hardest, skal få mindre, mens de som lever på renter etter arv, skal få mest.

Dette budsjettet er et systematisk angrep på sliterne og på de fattigste i samfunnet. Ikke tar regjeringen seg råd til jernbane, ikke har vi råd til skogvern og miljø og klima, ikke har vi råd til 1 pst. bistand, ikke har vi råd til sykepenge til dem med de laveste inntektene, sier regjeringen.

Men regjeringen ser dem som står regjeringens nærmest, og dem som raust har bidratt til regjeringspartienes valgkamp. Den desidert største prioriteringen til Siv Jensen er i år kutt i formuesskatten. Det finnes visst ikke det problem som ikke kan løses av kutt i formuesskatten. Har du mistet jobben fordi regjeringen ikke lenger lar deg bli permittert? Frykt ikke, formuesskattens dynamiske metafysiske virkning vil få deg i jobb, stikk i strid med all empiri. Forkast vitenskapen, stol på finansminister Siv Jensen! Er du kronisk syk og mister 56 000 kr i året fordi du har to barn? Frykt ikke, fattigdommen gjør deg nemlig i stand til å løfte deg selv opp etter nakkeskinnet, og kuttene i formuesskatt vil gi deg en rausere eierklasse som kanskje da får rom til å ta deg inn i varmen.

Regjeringen snakker mye om tillit til enkeltmennesket, men det de har, er tillit til enkelte mennesker, og jo mer du har i lommeboka, jo større tillit får du.

Norge er fortsatt ikke et likestilt land. I dag kunne regjeringen sagt: Vi skal tette gapene mellom menn og kvinner. Men det skjer ikke. I stedet ydmykes barne- og familieministeren med et budsjett helt uten satsing på likestilling. Vi snakker ikke retorikk her; det er null satsing.

Etter å ha svekket barnehagene, økt kontantstøtten og kuttet i pappapermen lener regjeringen seg fornøyd tilbake – og det er før Kristelig Folkeparti igjen skal få sette i gang med sine krav til verdier.

Dette budsjettet hviler på den antakelsen at forsørgerne med MS, revmatisme eller parkinson på magisk vis blir friskere av å bli fattigere, og den antakelsen at enorm rikdom for eliten drypper ned på alle andre. Historien har tilbakevist begge disse ideologiske blindsporene – blindspor som mest av alt minner om finansministe-

rens største politiske forbilde, ifølge henne selv, Margaret Thatcher.

Statsråd Siv Jensen [11:26:35]: Det var forbilledlig forutsigbart fra Snorre Valen og SV, men det blir ikke riktige av den grunn. Det er snarere sånn at dette er et budsjett som styrker den sosiale profilen for dem som har behov for det, og det er et budsjett som sørger for at vi kan skape flere arbeidsplasser inn i fremtiden.

Det jeg hadde håpet at SV hadde brukt det siste året på, etter at de gikk ut av regjeringen etter åtte år, var å spørre seg hvorfor de ikke selv begynte arbeidet med den helt nødvendige omstillingen av norsk økonomi. Det er en omstilling som denne regjeringen tar på alvor fordi det handler om å trygge folks jobber og trygge norsk økonomi. Da må vi investere i fremtiden. Vi må investere i infrastruktur. Vi må investere i kunnskap, i forskning og i utdanning. Vi må sørge for at vi har konkurransedyktige rammebetingelser for et næringsliv som har et høyt kostnadsnivå, som de likevel skal klare å vinne konkurransen internasjonalt med. Derfor er det viktig at regjeringen reduserer skatter og avgifter. Men vi gjør det både for næringslivet, og vi gjør det for helt vanlige husholdninger.

Jeg har lyst til å minne om at etter åtte år med en rød-grønn regjering hvor skatetrykket gikk opp, går nå skatetrykket ned. Det er ikke vanskeligere eller verre for noen. Det er snarere slik at flere får beholde litt mer av sin egen inntekt, og det muliggjør flere investeringer i nye norske arbeidsplasser. Det mener jeg er bra.

Noe av det viktigste vi gjør for å redusere fattigdommen i Norge, handler om å sørge for at folk har en jobb å gå til. Det er altfor mange mennesker som gjennom de siste årene har hørt på festtaler om behovet for å lette overgangen fra trygd til arbeid, men som ikke har sett det komme noen virkemidler. Nå kommer de.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:28:36]: Det å investere i dem som lever på nedarvet rikdom, er ikke å investere i framtiden, det er å investere i fortiden og å investere feil. Fine ord om skaperkraft og folks hverdag har lite å si målt opp mot realiteten i det statsbudsjettet finansministeren nettopp har lagt fram. Hvordan kan f.eks. finansministeren med rimelighet hevde at folk får beholde mer av pengene sine når de økte barnehageprisene fram til høsten neste år alene spiser opp hele skattekuttet for vanlige lønsmottakere? Hva har finansministeren å si til de fattigste kronisk syke foreldrene som mister 28 000 kr i året per barn – 28 000 kr i året?

De fattigste barna i landet får det største kuttet av alle grupper i statsbudsjettet. De straffes fordi foreldrene er fattige og ute av stand til å jobbe – og det samtidig som man kutter i tiltaksplassene. Det blir ikke flere arbeidsplasser av det. Vi vet fra forskning at det å gi anstendig støtte til aleneforsørgerne ikke fører til lavere yrkesdeltakelse, tvert imot. Likevel må aleneforsørgerne også betale i dette statsbudsjettet.

Dette statsbudsjettet preges mest av alt av moralisme. Det er en pekefinger fra velstående politikere som sier at om du er syk eller har mistet jobben, kan du takke deg selv. Det er stygt å se på.

Finansministeren sier at hun har gått svanger med dette statsbudsjettet i ni måneder. Vel, det viser seg å være et statsbudsjett som bare en mor kan elske (munterhet i salen). Og det er ikke betryggende at de som skal ta ansvar for barneoppdragelsen, er de så langt ganske så underdannede opposisjonspartiene Kristelig Folkeparti og Venstre.

Rasmus Hansson (MDG) [11:30:27]: Før sommeren sa regjeringen at hver dråpe skulle opp. De lovet full gass i oljevirkosomheten. Derfor var det veldig inspirerende å høre statsministeren i går si i trontaledebatten at oljevirkosomheten ikke lenger skulle være bærebjelken i norsk økonomi, og at det grønne skiftet må komme nå. Det haster, sa statsministeren – akutt. «Akutt» – det er hastverk, det.

Norge skal bli karbonnøytralt i 2050. Det er bare 35 år til. Det betyr en kursendring, varslet av statsministeren, som er så kraftig at den ligner veldig på Miljøpartiet De Grønnes politikk. Så er spørsmålet: Hvordan kan et sånt grønt skifte faktisk skje? Da er to ting sikre: Det ene er at regjeringen må skape tillit til at dette er politikken som faktisk vil bli ført, og det andre er at den må skaffe en forutsigbarhet som gjør at næringslivet tror det er lurt å satse på det grønne skiftet.

Dette statsbudsjettet går dessverre baklengs i tid, til vårens politikk. Dette er et statsbudsjett som er gjennomtrukt av olje, det er et forbruks- og utslippsfremmende budsjett. Tre eksempler kan vise hvordan regjeringen bruker et handlingsrom på 20 mrd. kr til å øke forbruk og utslipp. Av skatte- og avgiftslettelse på 8,3 mrd. kr går 1,3 mrd. kr til lavere bilavgifter, statlige oljeinvesteringer øker med 8 mrd. kr, og veiinvesteringene øker med 3 mrd. kr. Dette er det stikk motsatte av å vri statens investeringer over mot et grønt næringsliv og bærekraftig samferdsel og energi.

I år investeres det ifølge Statistisk sentralbyrå ca. 225 mrd. kr i norsk oljesektor og 20,5 mrd. kr i fastlandsindustrien. Det skjer fordi investeringer i oljesektoren premieres med fordeler som ingen andre næringer får – enorme skattefradrag, avskrivningsregler og garantier. Røde og blå regjeringer forteller et språk som investorene stoler på, at dette – olja – er næringen å satse på.

Finansministeren har i dag lagt fram et 2015-budsjett med bra tiltak enkeltvis for teknologi, forskning osv. Men budsjettet gjør ikke engang et forsøk på å dokumentere hvilken klima- og miljøeffekt dette skal ha. Budsjettet kutter f.eks. Miljøverndepartementets budsjett med hele 9 pst. akkurat på arbeidet med klima, naturmangfold og forurensning. Dette er et budsjett som ikke skaper et grønt skifte. Det skaper tvert imot maksimal usikkerhet om hvor denne regjeringen egentlig vil, maksimal konflikt om hver eneste oljearbeidsplass som trues av ny teknologi, marked og klima, og maksimal usikkerhet for næringslivet om hva de skal satse på.

Statsråd Siv Jensen [11:33:46]: Jeg synes det er veldig bra at Rasmus Hansson har fått øye på flere av de miljø- og klimatiltakene som faktisk ligger i dette budsjettet. Jeg kan også bare minne om at vi styrker klimafondet med hele 9 mrd. kr. Det vil bidra til mer penger til viktige tiltak i årene som kommer.

Jeg har lyst til å understreke betydningen av olje- og gasssektoren for Norge og norsk økonomi. Det er den største enkeltnæringen vi har, som sysselsetter aller flest mennesker. Da er det avgjørende at norske myndigheter er i stand til å føre en forutsigbar og langsiktig politikk for å sikre verdiskapingen for en svært viktig næring. Samtidig har vi i budsjettokumentene understreket at vi nå antagelig er i ferd med å gå over toppen, og at investeringene i denne næringen kommer til å flate noe ut fremover i tid.

Forutsigbarhet og stabilitet er viktig, ikke minst for alle dem som nå opplever å få beskjed om at jobbene deres forsvinner i denne næringen. Fordelen er at vi har lav arbeidsledighet og vekst i økonomien, noe som gjør det enklere å skaffe seg ny jobb. Men jeg vil advare mot å tro at et grønt skifte, som Rasmus Hansson er opptatt av, skal skje så hurtig som Miljøpartiet De Grønne tar til orde for. Det ville vært alvorlig for den viktige næringen olje- og gassindustrien og relatert virksomhet er, og jeg tror de setter stor pris på at regjeringen viderefører stabile, forutsigbare og konkurransedyktige rammebetingelser for en næring som fortsatt kommer til å bety svært mye for norsk økonomi i årene fremover.

Rasmus Hansson (MDG) [11:35:37]: Farten på skiftet var det statsministeren som definerte – full karbonnøytralitet i 2050. Det er ikke småtterier til endring. Hvis vi er enige om at oljevirkosomheten er på vei over toppen, og at vi skal gjennomføre et grønt skifte, er spørsmålet: Hvor setter vi inn innsatsmidlene?

En rapport der man sjekket norske oljeinvesteringer og oljesubsidier i 2012, konkluderte med at Norge subsidierer oljevirkosomhet med anslagsvis 25 mrd. kr. Det er interessant at Fremskrittspartiet står for en sånn politikk, når målet er å utvikle et annet næringsliv.

Det går an å gjøre noe med innsatsmidlene. Det går an å øke – som Miljøpartiet De Grønne foreslår – særskatten på oljevirkosomhet fra 51 pst. til 53 pst. Det vil øke statens inntekter på kort sikt. Man kan fjerne ordningen med refusjon av leteutgifter. Det vil kutte statlige utgifter med 10 mrd. kr. Man kan fjerne subsidieordningen som innebærer friinntekt for investeringer. Det vil øke skatteinntektene med et par milliarder. Man kan øke prisen på CO₂-utslipp til 1 000 kr. per tonn, som mange har foreslått. Det vil også gi økte inntekter.

Dette er store, tunge virkemidler i norsk næringsliv som brukes til å holde liv i en næring som statsministeren sier vi skal bevege oss ut av. Vårt forslag er å begynne å bruke disse virkemidlene til å utvikle det næringslivet som vi er enige om at vi trenger i framtida.

Presidenten: Presidenten antar at finansministeren ønsker et avsluttende innlegg – og åpner for det.

Statsråd Siv Jensen [11:37:46]: Takk for en foreløpig tilbakemelding på statsbudsjettet for 2015.

Regjeringen har vært opptatt av å klare å ivareta flere hensyn samtidig i dette budsjettet. Det viktige er at vi klarer å tette det sosiale sikkerhetsnettet, slik at de som sitter nederst ved bordet, får bedre muligheter i fremtiden. Det

er en lang rekke gode tiltak i dette budsjettet som trygger deres hverdag. BPA-ordningen, satsing på rus og psykiatri og en lang rekke andre tiltak vil være helt avgjørende for mange mennesker som lenge har opplevd ikke å bli tatt på alvor i det norske samfunnet.

Vi har et ansvar for både å gjøre hverdagen enklere i dag og å ta grep for å investere for fremtiden. Mange av disse svarene kommer i dette budsjettet. Vi løser på ingen måte alle samfunnsutfordringer i ett budsjett, men vi har trukket opp en god retning og en ny kurs for å møte de utfordringene det norske samfunnet nå står overfor. De er annerledes nå enn for bare få år siden. Vi vet vi er nødt til å gå igjennom en omstilling. Vi vet at næringsstrukturen vår kommer til å endre seg. Vi vet at todelingen av økonomien har vært en betydelig utfordring for vårt næringsliv. Dette har vi snakket om i veldig mange år. Nå er tiden kommet for å iverksette omstillingstiltak, slik at vi er bedre forberedt på det i fremtiden.

Det handler om å gjøre det mulig å skape nye arbeidsplasser, og det handler om å trygge flest mulig av dem vi allerede har. Det handler også om å ha norskeid kapital som tør å investere. Som også statsministeren var innom i trontaledebatten: I en situasjon hvor omstendighetene rundt oss blir mer krevende, vil norskeide bedrifter ta et mye større og mer langsiktig ansvar for bedriftene, for arbeidsplassene og for de norske lokalsamfunnene enn eiere langt borte fra Norge. Derfor er det viktig å stimulere til mer privat, norsk kapital som kan investeres i fremtidens bedrifter. Det legger denne regjeringen til rette for. Det må vi gjøre, hvis vi skal ha nye arbeidsplasser i fremtiden.

Det at vi investerer kraftig i infrastruktur, og at vi for første gang på flere tiår kan begynne å redusere etterslepet på vedlikehold, er nødvendig. Det er flott å klippe snorer i nye veiprojekter, men det er også viktig å holde ved like det vi allerede har bygget. Mange mennesker i dette landet har sett seg lei på at det ikke blir asfaltert nok og vedlikeholdt nok. For første gang går etterslepet ned, og det er jeg veldig godt fornøyd med.

Presidenten: Presidenten vil foreslå at finansministerens redegjørelse om regjeringens forslag til statsbudsjett og nasjonalbudsjett for 2015 legges ut for behandling i et senere møte.

– Det anses vedtatt.

Sak nr. 2 [11:41:10]

Referat

1. (6) Statsbudsjettet 2015 (Prop. 1 S (2014–2015))
2. (7) Skatter, avgifter og toll 2015 (Prop. 1 LS (2014–2015))
3. (8) Nasjonalbudsjettet 2015 (Meld. St. 1 (2014–2015))
Enst.: Nr. 1–3 sendes finanskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke. Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 11.42.
